

جزوه حقوق مدنی ۱

فروشگاه تک داد

فروشگاه محصولات تخصصی حقوقی

www.takdad.com

0910 87 87 909

مقدمه:

درس اشخاص و حمایت از محجورین در کل شامل دو قسمت (اشخاص) و (محجورین) خواهد بود.

در بخش اشخاص پس از تعریف پاره ای اصطلاحات، نخست از شخص طبیعی و سپس از شخص حقوقی سخن خواهیم گفت. در بخش محجورین مفهوم حجر، انواع آن محجورین و سپس نهادهای حمایت از محجورین را مورد بررسی و مطالعه قرار خواهیم داد.

در یک تقسیم بندی سنتی اشخاص به ۲ دسته تقسیم می شوند:

۱- اشخاص حقیقی (طبیعی): که همان افراد انسانی را شامل می شوند که می توانند صاحب حق و تکلیف شوند.

۲- اشخاص حقوقی: این اشخاص در مقابل اشخاص حقیقی قرار می گیرند و این اشخاص، موجودات اعتباری هستند، لذا تا زمانی که قانون این شناسایی را انجام نداده است. شخصیت حقوقی به وجود نمی آید.

از این تعریف یکی از عمده تفاوت‌های، شخص حقوقی و شخص حقیقی معلوم می گردد. چرا که شخص حقیقی به محض تولد و حتی جنین به شرطی که زنده متولد شود، متمتع از حقوق مدنی است و هیچ کس چه شخصاً، چه توسط قرارداد و چه قانون نمی تواند این حق را از شخص حقیقی بگیرد و استمتاع از حقوق مدنی نیاز به شناسایی قانون ندارد. هر چند قانون یا قرارداد جزئاً می تواند این شخص را از اعمال و یا بعضاً از دارا شدن حقوق مدنی ممنوع کند ولی در هر حال این موارد جنبه استثنایی دارند. در حالیکه شخص حقوقی برای اینکه بتواند از حقوق مدنی متمتع شود نیاز به شناسایی قانون دارد.

حقوق و مفاهیم مربوط به شخصیت:

حقوق مربوط به شخصیت:

تعریف:

حقوق مربوط به شخصیت که در حقوق مدنی مورد بحث واقع می شود حقوقی است که به هر انسانی قطع نظر از وابستگی او به گروه اجتماعی خاص تعلق دارد، حقوقی که بیشتر از شخص انسان حمایت می کند تا منافع مادی او.

فرق بین حقوق مربوط به شخصیت و حقوق بشر:

حقوق مربوط به شخصیت با حقوق بشر مترادف نیست. حقوق بشر حقوقی است اساسی و مهم و ضروری برای انسان در اعلامیه های حقوق بشر و بویژه اعلامیه جهانی حقوق بشر مصوب ۱۹۴۸ ذکر شده است. بعضی از این حقوق مالی است، مانند مالکیت (ماده ۱۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر) که نمی توان آنها را از حقوق مربوط به شخصیت دانست زیرا این حقوق چنانکه گفتیم، شخصی و غیرمالی هستند. بعلاوه برخی از این حقوق اساسی نیستند، مانند حق بر عکس و تصویر، حال آنکه

حقوق بشر اساسی محسوب می شوند، وانگهی در حقوق بشر اساسا روابط حقوق عمومی و به دیگر سخن، روابط دولت و فرد منظور است.

حمایت از شخصیت انسان:

الف) حمایت از شخصیت جسمی انسان:

شخصیت جسمی انسان محترم و مورد حمایت قانونگذار است و بدین منظور حقوقی برای او در نظر گرفته شده است. انسان حقی بر تمامیت جسمی خود دارد و ایراد صدمه و ضرب و جرح و هرگونه تعرض جسمی به شخص ممنوع و موجب مسئولیت مدنی و کیفری است.

حق انسان نسبت به جسم خود بعد از مرگ:

اصولا حقوق مربوط به شخصیت جسمی انسان برای زمان حیات است و حمایت از جسم انسان زنده است که مورد عنایت خاص قانونگذار قرار گرفته است و شخصیت حقوقی انسان با مرگ خاتمه می یابد.

با وجود این، کالبد بیجان انسان هم مورد احترام واقع شده و برای شخص حقی نسبت به آن منظور گردیده است.

طبق نظر فقهای معاصر، تشریح جسد بیجان مسلمان جایز نیست، مگر در صورتی که حفظ جان یک نفر مسلمان با عده ای از مسلمانان توقف بر آن باشد و استفاده از جسد غیر مسلم برای تشریح ممکن نباشد.

ب) حمایت از شخصیت معنوی و اخلاقی انسان:

شخصیت معنوی و اخلاقی انسان و به تعبیر دیگر جنبه های غیر جسمی شخصیت آدمی هم محترم و مورد حمایت است. این حمایت شامل شخصیت عمومی و سیاسی انسان است. آزادیهای فردی مانند آزادی رفت و آمد آزادی فکر و بیان از جمله حقوقی است که از شخصیت عمومی فرد حمایت می کند. حقوق سیاسی مانند حق رای نیز از این دسته است.

آزادی انتخاب شغل در واقع لازمه شخصیت انسان است و بدین جهت تعهد خدمت مادام العمر در قانون منع شده است (مواد ۵۱۴ و ۵۱۵ ق.م).

شخصیت مدنی انسان هم مورد حمایت است. این شخصیت شامل حق بر نام و وضعیت مدنی شخص است. حق انسان بر عکس و تصویر، خودهمانند حق بر نام مورد حمایت است.

آبرو و شرف و حیثیت انسان نیز محترم و مورد حمایت است و این در واقع شخصیت اخلاقی را تشکیل می دهد که تجاوز به آن ممنوع و موجب مسئولیت است. تعرض به حیثیت و کبروی شخص ممکن است توهین یا افترا محسوب شود که در این صورت هم موجب مسئولیت کیفری و هم مستلزم مسئولیت مدنی خواهد بود.